

[Erhard Jakobsen.]

og fremmest få sagt til de offentligt ansatte: der er ikke nogen i dette ting, der tror, at offentligt ansatte ikke gør deres arbejde fuldt ud og fortjener lønnen for det. Det, vi diskuterer, er, hvor mange vi skal have, og så én ting til — det er jo det, mit parti har været inde på — nemlig dette: det er vel ikke helt urimeligt, om vi i denne situation opfordrer specielt de offentligt ansatte til at give et godt eksempel, men vi opfordrer; der er ikke noget med, at vi på forhånd dikterer, at sådan og sådan skal forhandlingerne gå.

Ordføreren for forslagsstillerne (Holten)

(FP):

Jeg vil bede medlemmerne tænke på, inden vi kommer til anden behandling: er det rimeligt, at vi, der sidder her i dette ting og er lønnet som tjenestemænd, får fire gange så stort et dyrtidstillæg som en LO-arbejder?

Erhard Jakobsen (CD):

Som en af dem, der sidder i dette høje ting, føler jeg, at det spørgsmål blev rettet direkte til mig, og jeg vil gerne tage det op og sige: ja, det er fuldt ud rimeligt. Nu tænkte jeg ikke så meget på mig selv, men jeg tænkte på en række andre. Hvad er dyrtidstillægget udtryk for? Det er ikke en social foranstaltning. Det er ikke noget, der er sat ind for at sørge for, at kartoffelprisen stigning bliver udlignet, så folk endelig ikke skal undvære kartofler. Dyrtidsportionerne, dyrtidsreguleringen, har ét bestemt formål, det hænger sammen med 2-årige overenskomster. Havde man halvårige overenskomster, så havde man ikke dyrtidsreguleringen, men man har 2-årige. Ligesom en murer går ind for en løn 1. marts 1973 under forudsætning af, at den løn bevarer sin købekraft gennem de næste 2 år, går en departementschef, der 1. april får sin løn fastsat til 175.000 kr., eller hvad ved jeg, ud fra, at denne løn bevarer sin købekraft i de næste 2 år, og for at den skal det, skal han have et vist tillæg, som hverken dette folketing eller han selv bestemmer, men som regnes ud rent automatisk osv. Hvis man vil ændre ved det, kan man i stedet for sige: vi synes, at en departementschef får for meget, og så er man inden i det ræsonnement, som jeg be-

rørte før; det er noget ganske andet end dyrtidsreguleringsræsonnementet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om afgift af elektricitet.

(Lovforslag nr. 64. Fremsat 30/10 74).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Egon Jensen (S):

Det kommer sikkert ikke som nogen overraskelse for finansministeren, at han ikke skal vente nogen som helst form for velvilje fra socialdemokratiet over for forslaget om at pålægge el-forbruget ekstra 5 øre pr. kWh. Det har vi tidligere sagt, og det er stadig vor opfattelse, at det er en urimelig afgift, som vender den tunge ende nedad. Her er ikke tale om et luksusforbrug, men om et nødvendighedsforbrug. Finansministeren og regeringen må da være klare over, at el-priserne i løbet af kort tid er steget til næsten det tredobbelte, og at prisen pr. kWh i løbet af forholdsvis kort tid vil komme til at ligge på 35-40 øre fra producent til leverandør, hvortil kommer omkostninger til fordeling og tab i ledninger. Det er altså ikke pebernødder, vi taler om i denne forbindelse, men det synes regeringen åbenbart det er.

Her er altså tale om et område, hvor man har mærket prisstigningerne. De er tværtimod slået meget igennem ret omgående, og det er at føje spot til skade at forhøje prisen yderligere med 5 øre, hvortil kommer moms, så det altså ikke drejer sig om 5 øre, men om 6 øre.

[Egon Jensen.]

Finansministeren siger i sin fremsættelse, at lovforslaget er et led i den aftale om gennemførelse af besparelser m. v., som i slutningen af september måned blev truffet af en række partier. Rent bortset fra at man ikke er klar over, om denne aftale holder, så skal man lægge mere vægt på ordene „m. v.“ end på „besparelser“, for det sidste er der i hvert fald ikke tale om på noget som helst område, tværtimod er der tale om ekstra udgifter.

Forbrugerne har mærket de stigende priser på olie, på varmepriserne, og de har også mærket det på el-priserne, men det er åbenbart ikke nok for regeringen. Hvad man giver med den ene hånd, tager man med den anden. Det minder mig meget om sangen om at det, man sætter til på gyngerne, det henter man ind på karrusellerne. Når man videre betænker, at de mennesker, der har el-opvarmning og i forvejen har fået en meget stor ekstraregning, får ekstra en regning på mellem 1.000 kr. og 1.500 kr. og i nogle tilfælde på 2.000 kr., så er det en uhyre belastning netop for disse grupper.

Normalt hedder det sig, at man skal indskrænke administrationen og forenkle den, og at man skal spare, hvor spares kan. Nu opbygger man et nyt administrationsapparat for at opkræve disse 5 øre med indbetaling, med tilbagebetaling, med indkrævning, med udpantning, med udskrivning af nye ratekort midt i en periode, med nye papirdynger rundt omkring i kommuner og i de selskaber, som skal sende regninger ud, men det afskrækker åbenbart ikke finansministeren, som sikkert senere her vil svare: ja men vi har jo toldvæsenet. Men en og anden skal da vel gøre arbejdet. Det er vel ikke sådan, at man bare lige siger: nu har vi vedtaget et lovforslag, og så kører det helt af sig selv.

Og så undrer det mig meget, at finansministeren, som jeg personlig betragter som en fornuftig mand, og som formentlig også har fornuftige rådgivere, vil sætte afgiften i kraft fra 1. januar 1975. Man må da også i skattedepartementet eller i finansministeriet vide, at de ratekort, som el-selskaberne udsender, går fra 1. april og netop følger et finansår i kommunerne og ikke det år, som er kalenderåret. Det giver yderligere van-

skeligheder, dvs. at alt det, man har sendt ud, skal man altså trække tilbage.

Erhvervene skal have penge tilbage, og det er jo noget positivt, men det er en underlig kinesisk måde at klare tingene på, og jeg hilser med tilfredshed, at elektricitet i togene dog ikke skal beskattes.

Først nægter man el-producenterne at hæve prisen for at finansiere anlægsarbejder, derefter laver man noget ny administration til at opkræve nogle penge, som skal gå til en fond, så man kan finansiere anlægsarbejder for energiforsyning. Forstå det, hvem der kan. Medmindre det er meningen, at el-forbruget skal finansiere nye energiforsyninger, hvorfor så ikke sige det lige ud?

Loven skal til revision i 1976-77, således at der bliver mulighed for, siger man, at indpasse det i en samlet energipolitik. Hvad betyder det? Er regeringen dermed på vej til at lægge nye afgifter på samtlige energiformer? Det ville være rart at høre nærmere herom.

Jeg skal ikke komme nærmere ind på lovforslagets enkeltheder, for det er der ingen grund til, når vi alligevel ikke vil være med, men jeg har fornemmet, at hr. Jens Foged har sagt noget fornuftigt her i eftermiddags. Han har sagt om et forslag, som var til behandling her, at det var urimeligt at fremsætte et lovforslag, som man på forhånd vidste ikke kunne komme igennem. Derfor vil jeg sige, at jeg synes, regeringen burde trække lovforslaget tilbage. Det er en rigtig dårlig idé. Et flertal her i folketinget har allerede inden denne behandling givet udtryk for, at de ikke kan støtte forslaget. Det vil være unyttigt at belaste folketinget, folketingets udvalg, med at arbejde med et lovforslag, som alligevel ikke skal gennemføres. Hvis regeringen — hvad jeg ikke håber — vil fastholde lovforslaget, ja, så vil vi fra socialdemokratiets side på god parlamentarisk vis ikke hindre regeringens mulighed for at få en normal behandling her i tinget.

Glistrup (FP):

Så står folketinget altså over for det, vi har gjort en snes gange før, at vi har en finansminister, der er blevet så opfindsom, at han har fundet på en ny genstand for en

[Glistrup.]

punktafgift, og denne gang er det altså elektriciteten, der skal holde for.

Fremskridtspartiets holdning til den slags forslag er, at det bestemt ikke er vor livret at få udvidet skattesystemet og få nye skat-teobjekter. Nu kan man selvfølgelig sige: ja men det er jo kun disse 5¾ øre pr. kWh. Men når vi kigger tilbage og ser, hvordan det plejer at gå, når man finder frem til nye objekter at belægge med skat, så er det jo i reglen således, at det netop begynder med forholdsvis små og beskedne beløb, men meget hurtigt vokser det, man lægger noget på, så nogle procenter, så nogle øre, og så er det kommet op i kronestørrelse. Dér, hvor man skal skride ind for ikke at få en vildtvoksende afgiftspolitik, det er, når man har mulighed for det, at gøre det, før den pågældende afgift overhovedet kommer til eksistens. Det er så umådelig let at rette på nogle satser, rette på nogle tal, når landet kommer til at stande i våde senere hen, og det gør det jo nok, hvis den linje eller mangel på linje, som stadig præger dette lands økonomiske politik, får lov til at fortsætte.

Allerede af den grund, jeg har nævnt her, vil vi opfordre til, at dette forslag bliver forkastet.

Bedre bliver det jo ikke, når man begynder at kigge lidt nærmere på, hvordan det i grunden vil virke. Så konstaterer man meget hurtigt, at det fører ud i ret betydelige urimeligheder, værst selvfølgelig over for de 2 pct. af befolkningen, som får deres boliger el-opvarmet. De må jo simpelt hen regne med, at de skal tjene omkring 350 kr. mere om måneden, for at de efter skattetræk kan have penge tilbage til at betale den forhøjede elektricitetsregning med, og kommer vi ind i en polarvinter her i de kommende måneder, så bliver det jo aldeles katastrofalt for de pågældende med virkning fra 1. januar at skulle svare den afgift, der her er tale om.

Særlig rimeligt virker det vel heller ikke i et land, hvor 50 pct. af husholdningerne bruger elektricitet som madopvarmningskilde, mens den anden halvdel af befolkningen koger deres mad på anden måde, at indføre en ny punktafgift netop på så fundamentalt et område.

I forhold til kommunerne kommer det til at virke besynderligt, da de har gennemført

deres budgetter. Der kommer problemer med lovforslagets gennemførelse i de masser af tilfælde, hvor en erhvervsmæssig virksomhed foregår i tilknytning til beboelsen, hvad enten det er på landet eller det er i byen.

Der er en lang række enkeltheder, som også gør det såre betænkeligt at indlade sig på denne nye beskatning. Og helt molbo-agtigt — var jeg lige ved at sige, hvis jeg ikke skyldte Århus amt en bedre omtale — er det med det system, som hr. Egon Jensen beskæftigede sig med, at man skal lade pengene gå ind i en fond, der så skal investere i elektricitetsselskaber. Det siger sig selv, at det dog var langt enklere at lade være med at lave hele dette afgiftsapparat og lade elektricitetsselskaberne direkte indkræve pengene og så spare nogle mennesker henne i monopoltilsynet til ikke at se så nidkært på elektricitetsselskabernes drift, sådan at tingene kunne gå på normal og pæn forretningsmæssig måde.

Men vi ved jo alle, hvorfor man har lavet denne besværlige gåen over åen efter vand: simpelt hen for at snyde lønmodtagerne for deres dyrtidsportioner, fordi en afgift ikke indregnes i pristallet, mens derimod en forhøjelse af elektricitetspriserne vil blive indlagt i det. Det er ikke nogen nobel lovgivergrund at tilrettelægge systemerne på den måde. Skal elektriciteten koste mere, så må det være via de normale elektricitetspriser og ikke via et forslag som det her omhandlede. Forhåbentlig bliver det forkastet.

Jens Foged (V):

Efter de to foregående talere lyder det jo nærmest, som om energiproblemet og energivanskelighederne fuldstændig er gået hen over hovedet på de to partiets ordførere. Der er virkelig et energiproblem under de nuværende forhold, hvor olien er nået op i den prishøjde, som den er i nu. Der er desuden også et problem med, at man kunne spare noget på private områder. Når jeg tænker på, hvor mange kilowatttimer, der bruges ganske unødigt rundt omkring i private hjem, så vil jeg påstå, at der kan spares på masser af disse områder her, uden at man derfor kom til at sidde i mere mørke end gavnligt var. Efter størrelsesordenen af, hvad man her pålægger den enkelte, der har et normalt forbrug af elektricitet — det er ca. 200 kr. på

[Jens Foged.]

årsbasis — finder jeg, at de to foregående talere fuldkommen har overdimensioneret det, der her foregår.

Når finansministeren derefter kommer med forslag om, at de ca. 400 mill. kr., som han formoder at afgiften vil give, bliver hensat i en fond, der skal medvirke til, at vi virkelig kan få investering i energi for produktionen fremover, så finder jeg, at det har fået en retning med disse penge, som vi kun kan være tilfreds med. Der er noget fremtid i, at vi på den måde netop nu tager højde for det alvorlige problem, som energiforsyningen virkelig er.

Det skal siges ganske tydeligt, at denne afgift under ingen omstændigheder rammer erhvervslivet. Alle momsregistrerede virksomheder er undtaget. Det kommer altså ikke egentlig til at fordyre vore varer, det er en direkte privatafgift.

Det er nok rigtigt, som det er blevet sagt, at der kan være vanskeligheder på nogle områder med at være helt retfærdig over for den befolkning, som nu skal have en sådan byrde. Jeg tænker her på det problem, der er rejst med de elopvarmede boliger. Vi har fået mange beregninger, bl. a. fordi lovforslaget jo var fremsat tidligere på året, og disse beregninger over energiforbruget og elforbruget for de enkelte boliger har jo vist, at en gennemsnitsbolig af gennemsnitsstørrelse, når den altså opvarmes ved el, virkelig har et elforbrug, der ligger på fra 750 til 900 kr. højere end ved olieopvarmede huse. Når det nu ligger højere end ved olieopvarmede huse, så må det vel være naturligt, at det kan tages op i udvalget til drøftelse.

Jeg finder, at den afvisning, der har fundet sted fra de to foregående partiers side, ikke er sket på helt saglig baggrund. De har ganske vist sagt, at de i udvalget vil medvirke til at se på det, men det kan formodentlig også i udvalget blive sådan, at det, der i dag menes at kunne konstateres som et flertal imod lovforslaget, kan ændres ved en fornuftig og saglig behandling i folketingets udvalg, sådan at det kan blive til et flertal i folketinget.

Jeg vil gerne på baggrund af de beregninger, der er udført, opfordre finansministeren til at se nøje på problemet med de el-opvarmede huse. Der skal være mellem 30.000 og 40.000 stykker af dem, og jeg kan se af

den provenuberegning, der kan udføres, at hvis man, ligesom for de momsregistrerede, tilbagebetalte et beløb af 750-900 kr. til disse folk, så delte man nok sol og vind lige imellem de forskellige private grupper, og det vil vi hilse med tilfredshed.

Vi kan støtte lovforslaget, men vil gerne have denne korrektion.

Dagmar Andreasen (RV):

Hvis der kan siges noget dårligt om denne el-afgift, der ikke er blevet sagt af de to første talere, så skal det nok blive sagt senere i debatten, og det skal også nok vise sig, at fælles for alle dem, der er imod den, er, at det er småt med forslag til, hvordan man på en bedre måde kan indkassere, opkræve, et lignende beløb.

Jeg vil nøjes med at påpege nogle af de positive sider, der er ved en el-afgift. Opkrævningen er relativt let at administrere. Kontrollen med, at alle betaler, er bedre end ved langt de fleste former for afgifter. De fleste borgere kan spare så meget på elektriciteten, at de neutraliserer afgiften for deres eget vedkommende, og jo flere borgere der gør det, jo større lykke er det for landet. Endelig indgår beløbet i en fond, som kan bruges til udbygning af vores energiforsyning, og loven skal til revision om 2 år.

Det, der generer det radikale venstre mest, er, at vi kommer til at stille en gruppe borgere, som har baseret sig på el-opvarmning, urimelig dårligt i forhold til dem, der har baseret sig på anden form for opvarmning. Det er ikke lykkedes os at finde en løsning, men kan vi finde det under udvalgsarbejdet, ser vi det gerne.

Det radikale venstre har lovet at støtte el-afgiften for at få de direkte skatter sat ned, og der skal ikke herske tvivl om, at dette løfte holder vi.

Hagen Hagensen (KF):

Lad mig straks sige, at det konservative folkeparti står ved sin deltagelse i og det medansvar, vi har for, hvad der blev aftalt om gennemførelse af besparelser m. v. Når „m. v.“ tages med i denne forbindelse og også er nævnt i ministerens fremsættelsesbemærkninger, så understreger det, at her egentlig ikke er tale om nogen besparelse, men derimod om en afgift på et særligt forbrugsområde.

[Hagen Hagensen.]

Det var jo sådan, at forslaget om en el-afgift oprindeligt var puttet med ind i den majbuket, der var bundet, men da buketten endelig skulle bindes færdig, kom det ikke med. Der var på det tidspunkt kommet en række protester mod el-afgift, noget, man måske ikke uden videre kunne vise af, og protesterne er da også taget til på ny, efter at lovforslaget er fremsat i omtrent uændret skikkelse.

Jeg mener, det vil være nødvendigt nøje at prøve, om det nu er rimeligt at indføre en sådan særlig afgift på el til privat forbrug og i øvrigt til forbrug hos alle, som ikke er momsplichtige og som sådanne ikke kan få afgiften tilbage, eller om der trods alt skulle være en mulighed for at finde frem til egentlige besparelser på andre felter, som ville betyde, at statskassens provenu forblev det samme.

Der er altså et særligt forhold, som vi i hvert fald kommer til at beskæftige os med. Det er de mange — jeg synes berettigede — protester, der er kommet frem mod afgift på elopvarmning af boliger. Der er sket en sådan forhøjelse af prisen på el, at der vel nok er tale om, at det er rundt regnet halvanden gang så dyrt at varme sin bolig op ved el, som det er ved olie. Derfor er det nok nødvendigt at se på finansministerens bemærkninger til lovforslaget fra maj i år om, at priserne på el ikke er steget så stærkt som på olie, og tage dem op til nærmere prøvelse.

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, det er helt klart, at man må se på, om der kan tages hensyn til dem, der varmer deres bolig op ved el. Det er et ganske naturligt spørgsmål, der er rejst, og man må se at finde frem til, hvordan det forholder sig med et normalt forbrug af el til boligopvarmning. Det er jo sådan, at den prisstigning, der har været på el i det hele taget, vil få os alle sammen, alle forbrugere i hvert fald, til at spare på el-forbruget.

Der er nok en række forhold, der skal drøftes. Jeg skal nøjes med blot at sige, at det må være fremgået af de bemærkninger, jeg har sagt, at vi må mene, at det vil være rimeligt, om vi kunne søge at finde frem til besparelser på andre felter. Men som sagt: vi vedstår vort ansvar for den aftale, der er

indgået, og den fond, der er tale om, er da i øvrigt en forbedring af forslaget.

Vi går ind på at medvirke i et sagligt arbejde i udvalget.

Poul Boeg (CD):

Allerede i sommer udarbejdede centrumdemokraterne et 11 punkts program, og et af de punkter, vi netop lagde særlig vægt på i dette program, var at få indført en afgift på elektricitet. Baggrunden for, at vi har nærret dette ønske, er, at vi for netop et år siden i disse dage fik en brat opvågning og opdagede, at energi er dyr. Ikke alene er den dyr, men energi koster udenlandsk valuta. Vi konstaterede, at vi ikke længere havde råd til at frådse med energi, som vi tidligere havde gjort, men vi måtte både for samfundets og vor egen skyld til at spare på energien.

Dette er noget, som jeg gerne vil understrege så klart som muligt, fordi flere af de indlæg, vi har hørt, navnlig fra modstandere af dette lovforslag, jo tydeligt har båret præg af, at man nærmer sig dette forslag som primært havende et fiskalt sigte. Men det er jo ikke det, det drejer sig om. Det, det drejer sig om, er det, som bl. a. hr. Jens Foged var inde på, nemlig at vi skal gennemføre en ordning, der kan virke energibesparende.

Jeg vil dernæst også gerne tage afstand fra det synspunkt, som har været fremlagt, om, at dette lovforslag skulle være asocialt eller andet lignende. Hvis der sker det, som er formålet, sigtet, nemlig at man på dette område bliver mere sparebevidst, så kommer det ikke til at dreje sig om særlig store beløb. Endelig lægger vi i vor positive holdning til forslaget også vægt på reglen i lovforslagets § 12, hvorefter erhvervslivet ikke vil blive belastet.

Men når jeg har givet udtryk for denne principielle tilslutning, så må jeg også understrege én meget væsentlig modifikation, én, som adskillige andre ordførere også har været inde på, nemlig dette med el-opvarmningen. Det ville efter vor opfattelse ikke være rimeligt, hvis el-opvarmning skulle underkastes denne ekstra afgift. Det ville føre til en urimelig forskelsbehandling af dem, der har denne særlige form for boligopvarmning. Disse forbrugere ville faktisk blive

[Poul Boeg.]

underkastet en dobbelt straf. Derfor har vi hele tiden, også når vi under forhandlingerne med regeringen og mellem forligspartierne er gået ind for denne el-afgift, bygget på den forudsætning, at el-opvarmning skulle være undtaget. Det fremgår også tydeligt af de ordføretaler, vi hidtil har hørt, at der ikke her i tinget ville være politisk rygdækning for dette lovforslag, hvis en sådan modifikation ikke blev indført.

Jeg mener også at vide, at ministeren i princippet ser med sympati på disse synspunkter, og at det, som har været anstødsstenen, måske mere har været en formodning om, at der ville være visse tekniske vanskeligheder i forbindelse med at udskille opvarmningen til særlig beregning. Jeg mener på den anden side også at have forstået, at man nærmere har arbejdet med dette spørgsmål, og at man vistnok er kommet til det resultat, at det dog skulle kunne lade sig gøre. Det er netop noget, vi så ofte ser, at hvis blot den politiske vilje er til stede, så kan man også løse de tekniske problemer.

Jeg håber derfor, at ministeren allerede under denne førstebehandling eventuelt vil være i stand til at sige noget nærmere om, hvilke muligheder der er på dette punkt, og derudover vil centrum-demokraterne lægge vægt på under udvalgsarbejdet at arbejde mest muligt for, at vi får lovforslaget ændret, således at el-opvarmning holdes uden for afgiften.

Henning Philipsen (SF):

Nu nærmer sandhedens time sig for befolkningen. Nu skal regeringen, i hvert fald hvad angår første rate af de stærkt opreklarede skattelettelser, betales, hvis dette lovforslag gennemføres.

Lovforslaget, det kan ikke bestrides, er interessant, men formen er efter vor opfattelse mere end dårligt valgt. Hvis man ser lovforslaget i et energipolitisk perspektiv, så har forslaget den modsatte virkning af det, regeringen har angivet som værende sin hensigt, nemlig en besparelse på energiresourcerne og først og fremmest i den forbindelse en besparelse på olieforbruget. Det forekommer mig indlysende, at den omstændighed, at man sætter el-priserne i vejret, ganske enkelt vil betyde en favorisering

af olieforbruget i dette land, og jeg har ikke opfattet regeringens hidtidige holdning som, at man skulle forcere olieforbruget.

Ministeren siger eksempelvis i sin fremsættelse, at afgiften skulle indgå i en fond for udbygning af energiforsyningen her i landet. Mig forekommer dette at være en søgt undskyldning for, at der her er tale om en skat. Her er altså tale om et finanspolitisk indgreb. Hvorfor anvender man nu den terminologi, at man skulle anvende disse beløb til en energifond? Man kunne, hvis man ønskede denne energifond, simpelt hen gennem monopollovgivningen lade kraftværkerne foretage den nødvendige opsamling af midler, som de jo allerede har præsteret i vidt omfang, til udbygning og til en form for selvfinansiering af udbygningen af energiforsyningen her i landet. Det har de jo hidtil gjort, og efter min mening har de gjort det relativt fornuftigt. Det kunne man altså have gjort. Jeg synes derfor, man skulle sige med rene ord, hvad dette drejer sig om. Det drejer sig om en finanspolitisk foranstaltning; her er tale om en skat på forbruget. Mig forekommer det yderligere, at det er en typisk liberalistisk måde at gennemføre besparelserne på energiforbruget på, at man straffer de dårligt stillede og lader velhaverne slippe.

Der skal da ingen tvivl være om, at vi er interesserede i en energipolitik såvel som besparelser på energien, men ikke i den metode, man her har anvendt, og jeg ved ikke, højtærede formand, om det er tilladt at sige, at jeg synes, dette nærmer sig pristalsfusk, og hvis jeg ikke må anvende ordet „pristalsfusk“, vil jeg i den almene interesse sige, at det i hvert fald nærmer sig dette begreb.

Mig forekommer det, at den måde, man løser det på, er, som hvis man havde forestillet sig, at man under krigen i stedet for at indføre en rationering havde rationeret gennem prisforhøjelser, altså at man med andre ord havde ladet dem betale, som havde råd til at betale, mens de, der ikke kunne gøre det, simpelt hen måtte undvære.

Vi mener, lovforslaget har den diametralt modsatte hensigt af den, som vi har, og hvor vi føler os i overensstemmelse med et flertal i befolkningen. Denne måde at føre finanspolitik på er efter vor opfattelse typisk for en liberalistisk holdning. Den er

[Henning Philipsen.]

modsat vor, og vi mener derfor, dette forsøg bør bremses. På baggrund heraf skal jeg tillade mig at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

„Idet folketinget opfordrer regeringen til at trække lovforslaget tilbage,

går tinget over til næste sag på dagsordenen.“

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg skal gøre det kort, så kommunisterne kan fremsætte deres dagsordensforslag, hvad man jo vel må forvente.

Denne afgift, som her skal pålægges den danske befolkning, skal vi da gerne indrømme ikke sådan er sødsuppe for os, men vi mener, at afgiften må ses i et helhedsbillede. Afgiften må ses i sammenhæng med de skattemæssige sættelser, som vi har været med til at gennemføre, og så er det klart, at for at finansiere denne skattemæssige sættelse må man nødvendigvis få pengene andetsteds fra. Så må man jo vurdere de beslutninger, man nu engang skal tage: opvejes nu disse ulemper, sådan en afgift kan pålægge befolkningen, af de fordele, som gives den danske befolkning? Det har været vores formening og er stadig væk vores formening, at vi kan forsvare denne afgift ud fra det synspunkt, at skattemæssige sættelsen fuldt ud opvejer, hvad der her lægges af afgifter på befolkningen.

Men vi skal da også være villige til at indrømme, at der måske også kan være andet, som har været medvirkende til, at vi er gået med til det. Det er simpelt hen ud fra det synspunkt, at vi må føre energipolitik i Danmark, og vi må gøre os klart, at vores ressourcer af nuværende energimidler måske snart er opbrugte. Der er muligheder og skal være muligheder for at undersøge nye energiformer, og derfor må der være en vis kapi-

tal til at kunne udnytte disse nye energiformer. Derfor finder vi det rimeligt, at der dannes en energifond, hvorefter man kan øse for at løse fremtidens energiforbrug og forbrugsudvidelse til gavn for hele den danske befolkning.

Men summa summarum må jeg da selvfølgelig sige, at det ikke er med begejstring, jeg ser på denne afgift, men i helhedsbilledet må jeg sige, at den kan forsvares.

Knud Jespersen (DKP):

Nej, jeg må skuffe hr. Arne Bjerregaard, heller ikke det har han forstået under dette punkt på dagsordenen. Indtil dette øjeblik har jeg ikke skrevet en dagsorden, og hvis vi finder på det, så bliver det selvfølgelig én, der har effekt. Men nu kan vi jo først prøve strømstyrken af den første, og hvis der er strøm nok til at standse dette felttog imod befolkningens oplysning, så er sagen jo klar; ellers kommer der jo både én anden og en tredje omgang.

Jeg sagde på vor gruppes vegne under storebededagsforhandlingerne, at nu nærmede vi os konturerne af det sorte kabinet. Men jeg havde da ikke troet, at I var sådan nogle lyseslukkere, hr. finansminister, at I virkelig kunne gribe den tanke, der opstod — ja, sådan noget kan ske hos hr. Erhard Jakobsen — at man skulle have ekstra afgifter på elektricitet. Det kom ganske vist store bededag om morgenen, siden har det sådan ligget og skvulpet. Nu finder det sorte kabinet så ud af, at den el-afgift hellere må komme nu, og naturligvis har den ikke så meget med finansieringen af de såkaldte opreklamerede skattelettelser at gøre, nej, nu er det mere noget med energipolitik, og vi skal have en energifond. Nu udstyrer man alle disse betragtninger, der skal skjule for befolkningen, at det er regningen for, hvad man gjorde den 20. september, der kommer, med alle hånd forklaringer. Måske mest interessant var fru Dagmar Andreasens bemærkning om, at dette er et vældig godt forslag, en god idé, for så kan man nedsætte skatterne, og når man samtidig nedsætter

[Knud Jespersen.]

forbruget, så stiger udgifterne ikke til elektriciteten.

Hvis jeg nu ville være skatteopfindsom og fremsætte forslag om nye beskatningsobjekter — jeg fremsatte jo nogle i eftermiddags, hvor vi pegede på, at man kunne inddrage nogle af de privilegier, der gør, at andre kan bestemme, om de vil betale skat eller ikke — så ville jeg nok have foreslået, at man skulle have lagt en skat eller en særlig afgift på ulogiske udtalelser i det høje ting. Det ville have indbragt ganske mange penge, og så ville den højre del af salen have kommet til at svare for den største del, og det havde jeg ikke noget imod.

Om selve lovforslaget må man sige, at det at lægge en forbrugsafgift på el-kraft jo ikke alene er en asocial forbrugsskat, men det er også en forfærdelig ulykke for mange mennesker, der er blevet tvunget af omstændighederne til at leve i huse, der opvarmes med el-kraft. Der er lavet mange beregninger, der viser, at det er ganske betragtelige beløb. Jeg har også fået breve ude fra landet, der fortæller, at man må regne med en merudgift på ca. 1.400 kr. om året.

Så lyttede jeg meget interesseret til hr. Poul Boegs bemærkninger, der i al deres logik gik ud på, at man kunne lade være at opkræve penge for den el-kraft, der blev brugt til varme. Det synes jeg er udmærket, det er dér, den store del ligger. Industrien skal ikke af med penge. Hvorfor skulle den det, for den bruger jo en masse elektricitet? Og hvis man så samtidig prøver at forklare menneskene i Danmark, at ud fra energipolitiske hensyn er det bedre at sidde i mørke, altså slukke lyset derhjemme, ja, så er der nu heller ikke meget tilbage af selve lovforslaget.

Jeg synes, det er en nærmest hånagtig facon, at man nu kommer til befolkningen og forklarer, at priserne skal stige, at el-kraften skal gøres dyrere, alt skal blive mere omkostningsbelastet, og at hvis man gør det, så vil man redde nationens fremtid. Det er i virkeligheden ikke engang lappeskrædderi, det er nogle forfærdelig ulogiske ting, man prøver at gøre, der vil have en asocial virkning.

For at undgå misforståelser skal jeg sige, at vi er nærmest ikke alene for, at man opgiver dette forslag, men vi er nærmest også

for, at en regering, der kan barsle med sådanne forslag, tog konsekvensen af det og både trak sig selv og forslaget tilbage. Det første kan måske nok tage sin tid, men det andet vil vi i alt fald medvirke til ved at stemme for den foreslåede dagsorden, og så vil vi ellers så lang tid, det er muligt, kæmpe for, at folk har ret til at have lys i deres stuer og få varme uden ekstra beskatning.

Flygaard (DR):

Lovforslaget er et led i forliget, og som sådant vil retsforbundet stemme for det foreliggende lovforslag.

Retsforbundet havde gerne set, at selskaberne selv havde fået lejlighed til at opkræve denne afgift. Derved havde man fået understreget, at der egentlig ikke er tale om en statsafgift, derved havde man også undgået diskussionen omkring pristalsproblematikken. Formålet er jo i henhold til lovens § 18 af finansieringsmæssig karakter.

Fra retsforbundets side havde vi i givet fald foretrukket neutralitet de enkelte energikilder imellem. Også fra retsforbundets side vil vi gerne være med til at se på de problemer, der kan være omkring de el-opvarmede lejligheder og parcelhuse.

Det, vi diskuterer her i dag, er nok også en understregning af, at vi i det hele har behov for at få en egentlig energipolitik.

Til slut skal jeg bare sige, at retsforbundet ikke kan stemme for den af SF foreslåede dagsorden.

(Kort bemærkning).

Henning Philipsen (SF):

Jeg skal sige, at vi i vort parti naturligvis gerne vil give regeringen, om man så må sige, en høflig tid til at overveje vort forslag, og på baggrund heraf skal jeg tage det dagsordensforslag, som jeg stillede før, tilbage, og i stedet for stille følgende nye:

Forslag om motiveret dagsorden.

„Idet folketinget opfordrer regeringen til at trække lovforslaget tilbage,

fortsætter tinget behandlingen af den foreliggende sag.“

Formanden:

Det først fremsatte forslag er taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er det bortfaldet.

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Birgit Busk (U):

Jeg kan ikke umiddelbart give tilslutning til dette lovforslag, men må forbeholde mig min stilling, indtil det er nærmere behandlet i udvalget.

I fremsættelsen siger finansministeren, at den afgift på elektricitet, som her er foreslået, eventuelt vil kunne indpasses i den samlede energipolitik, som til sin tid skal fastlægges. Det er klart, at vi skal have en sådan energipolitik, men den bør efter min opfattelse gennemføres som en helhed og ikke stykvis. Den må tage højde for alle former for energi. Jeg er derfor meget betænkelig ved at tage en enkelt energiform ud og belægge den med en afgift, som i sin mangel på sammenhæng med anden energilovgivning kun kan betragtes som en særskat på den del af befolkningen, der udelukkende er henvist til brug af elektricitet. Det synes jeg ikke er rimeligt.

Som sagt vil jeg gerne medvirke til udformning af en samlet energipolitik, hvor elektriciteten naturligvis også må bære sin del af byrderne, men på forhånd at trække den ud og betragte den som et isoleret skatteobjekt finder jeg ikke særlig velbetænkt.

Vestergaard Eriksen (FU):

Det lovforslag, vi her behandler, er heller ikke et lovforslag, jeg må sige jeg er særlig begejstret for, og jeg håber ikke, at regeringen har forstået, at jeg eventuelt skulle have afgivet et løfte ved at stemme for skattelettelse den 20. september.

Med hensyn til at indføre en el-afgift, mener jeg det er ret urimeligt at gøre noget sådant, fordi det jo er privatforbruget, de private, der igen skal bære denne omkostning, og vi har vel sådan set skatter nok i forvejen.

Jeg er godt klar over, at det er en slags energiafgift, men havde man så kunnet forbinde det med måske en energiafgift i sin helhed, havde det været noget helt andet. Jeg synes, man gør noget forkert ved at

lægge det på el og ikke noget andet. Ikke fordi jeg skal opfordre til, at vi får en energiafgift som sådan, men det var jo nok mere retfærdigt at kigge på dette punkt. Om det så skal være 5 øre eller hvad det skal være, er jo en helt anden side af sagen.

Men der er én ting, jeg vil hæfte mig særdeles meget ved. Det er, at i Danmark har vi forskellige kilowatttimepriser i de forskellige dele af landet, og ikke mindst på Bornholm har vi en høj el-pris. Jeg finder, at det er da helt urimeligt, at vi skal beskattes med 5 øre plus momsens ligeligt over hele landet, uanset hvad prisen er. Så jeg vil, da jeg ikke er medlem af udvalget eller kan være det, opfordre til, at man imellem første og anden behandling kommer til det resultat, at man får en ensartet pris for el i Danmark, hvis der skal være muligheder for, at jeg skulle være med til at stemme for denne afgift.

Med hensyn til § 18 er jeg lidt betænkelig ved, at der står, at fondens midler af handelsministeren med finansudvalgets tilslutning kan anvendes til investering i udbygning af energiforsyningen i Danmark. Det er sikkert all right, at man har en sådan fond, men så må der ikke stå „kan“, så må der vel stå „skal“, ellers er jeg lidt bange, for der kan jo også komme andre finansministre, som måske har en lidt anden tendens. Vi har jo f. eks. set noget med vejmillionerne, ikke for at rive op i det.

Hvis man kan komme frem til at få disse ting med, så er der en mulighed for, at jeg vil være positivt indstillet over for lovforslaget, men jeg kan ikke sige noget, før vi har det endeligt forelagt til anden behandling.

Der er også en ting, jeg vil påpege, og det er det administrative i hele denne lovgivning. Der var en af ordførerne, der sagde, at det ikke var ret meget. Jeg er helt sikker på, at det bliver et enormt stort administrationsapparat, der her yderligere sættes i gang, og som befolkningen jo ikke får noget for at arbejde for.

Men jeg vil altså foreløbig vente med min endelige stillingtagen til anden behandling.

Med hensyn til dagsordensforslaget, ja, så kender man jo min stilling. Det paradeforslag, for at sige det rent ud, synes jeg er tabeligt, sådan ved en førstebehandling. En regering må have muligheder for klart og

[Vestergaard Eriksen.]

tydeligt at fremlægge sine lovforslag. Der er ingen, der har konstateret, om der vitterlig er muligheder for, at der er et flertal imod lovforslaget i dette øjeblik. Jeg synes, det er tåbeligt med sådanne dagsordensforslag. Det stemmer jeg imod.

Glensgård (FP):

Fru Dagmar Andreasen sagde, at det var en let måde at opkræve penge på. Ja, det er en let måde at opkræve penge på. Men fru Dagmar Andrasen havde åbenbart overset, at denne nye afgift let kan fordobles eller måske, som det er gået med andre punktafgifter igennem de senere år, ikke kun fordobles, men mangedobles.

Fremskridtspartiet har fremsat besparelsesforslag, som alt i alt beløber sig til mere end 15 mia kr., så disse 400 mill. kr. er ikke noget problem at finde. Disse besparelsesforslag, som fremskridtspartiet har fremsat, er reelle besparelser, ikke en skatteomlægning.

Fremskridtspartiet har, som vor ordfører, hr. Glistrup, nævnte, ikke lyst til at indføre nye afgifter, og vi må heller ikke glemme, at venstre i foråret fremkom med dette forslag som et valutaværn. Jeg vil derfor bede finansministeren kontakte sin kollega handelsministeren og bede denne udarbejde et forslag om f. eks. vore konventionelle elværkers energispild i form af kølevand. Her ligger en besparelse, eller rettere sagt her ligger en bedre udnyttelse af energien på måske op til 30-40 pct.

Venstres ordfører, hr. Jens Foged, talte nu pludselig om nogle familier, som blev urimeligt belastet med denne afgift og derfor skulle have en refusion på 700-800 kr. Jeg vil derfor på lige fod med hr. Jens Foged foreslå finansministeren at give refusion til de familier, der bruger el til madlavning, da de jo bliver lige så urimeligt beskattet i forhold til familier, der bruger gas. Når ministeren sikkert også vil gå ind for mit forslag, ja, så er det jo så ganske let for ministeren simpelt hen at tage sit forslag tilbage.

Erhard Jakobsen (CD):

Må jeg først sige, at ting kan komme til at se udviklede ud, men derfor behøver de mennesker, der udtaler sig om det, jo ikke at være ulogiske. Altså ét er, at de 400 mill. kr.

er blevet kædet med i forliget, bl. a. fordi der i forliget også indgår, at man regner med at holde et vist kasseoverskud. Men de 400 mill. kr. er ikke på noget tidspunkt beregnet at skulle gå ind som finansiering af de 7 mia kr. i skattelettelse. De er ikke beregnet at skulle gøre det. Derfor kan regeringen godt betinge sig, at denne afgift også kommer med, for at det samlede finanspolitiske billede kommer til at hænge sammen. Der er ikke spor ulogisk i den tankegang.

Det næste er: hvor kan man bruge ordet „asocial“ netop om en el-afgift, hvor enhver ved, at det, man bruger til lys og til kogning er uendelig lidt, sammenlignet med, hvad skal vi sige, de rigtige velhaveres forbrug med sauna og jeg ved ikke hvad. Der er jo himmelvid forskel på de to ting. Derfor ville el-afgiften nok være en særdeles velegnet form for omsætningsafgift, hvis det var dens eneste formål. Tallene ligger sådan, at til lys og kogning og sådan noget bruger folk ca. 3.500 kWh. Til el-varme bruger de 20.000 kWh. Derfor skulle det ikke være særlig svært at ramme det ene forbrug og være med til at begrænse det uden at ramme det andet. Man kunne f. eks. blot sætte maksimum for beløbets størrelse så tilpas højt, at man derved begrænsede dem, der havde tendens til et højt forbrug, men uden at man derved begrænsede den fornuftige anvendelse af elektriciteten, som formentlig er fremtidens anvendelse.

Det er vel på den måde, atomkraftværker skal ind i billedet til sin tid, at der bliver elektrisk opvarmning, og det er det, der er mit partis hovedsigte. Det er, at vi gerne vil være med til at fremme den udvikling, som er uundgåelig i dette land som i andre lande. Derfor er fondsdannelsen også vigtig, for der er jo ingen, der siger, at det lige er til udbygning af elektriciteten. Det kunne jo ligge på andre felter. Det vigtigste er, at midler stilles til rådighed både for forskning og for videre udvikling. Jeg ved i alt fald, at rundt omkring i andre europæiske lande er der ingen, der vil synes, det er tåbeligt, at man lægger et beløb på 400 mill. kr. over i en fond, som man kan bruge til at forske for eller til f. eks. at skaffe Bornholm billigere elektricitet, eller hvad man nu ville gøre for at få rimelige forhold på dette område.

Må jeg så lige om dagsordensforslaget sige, at skulle regeringen finde på at tage sådan

[Erhard Jakobsen.]

nogle narrestreger alvorligt, og skulle regeringen tage forslaget tilbage, så vil centrumdemokraterne fremsætte det i morgen. Os kan man ikke pålægge at tage det tilbage.

Finansministeren (Anders Andersen):

Ja, der er jo altid mere kritik, når man skal gennemføre én side af foranstaltninger, hvor den positive side, den, som alle er glade ved, først er blevet gennemført og der bagefter kommer en række foranstaltninger, som er en følgevirkning af den skattelettelse på de 7 mia kr., som er gennemført, og som træder i kraft 1. januar 1975. Og dette er jo et led i de besparelsesforslag, som skulle følge skattelettelsen.

Der tales så meget om, at skattelettelsen spises op. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at de 7 mia kr. jo er et rundt tal. Den ene tredjedel er nedgang i statens kasseoverskud. Den anden tredjedel er besparelser i den offentlige sektor o. lign, og først den sidste tredjedel, hvorunder også dette lovforslag hører, er de ting, som mærkes direkte af befolkningen i form af ydelser, der skal betales på den ene eller på den anden måde. Det er altså ikke sådan, at disse 7 mia kr. spises op af de forslag, der skal gennemføres i forbindelse med skattelettelserne.

Formålene med el-afgiften er flere. For det første er det egentlig forunderligt, at mange allerede ligesom har glemt, at vi for ikke så forfærdelig mange måneder siden sad i en situation, hvor alle var parate til at yde deres bidrag for at begrænse et unyttigt og et urimeligt energiforbrug. Meningen med dette forslag er i og for sig at pålægge en afgift, som naturligt rammer hårdest, hvor man har et stort og et ekstraordinært stort forbrug.

Meningen med det er også, at disse penge skal gå ind i den fond, som § 18 i lovforslaget fortæller om, og at de penge, der går ind i denne fond, derefter kan stilles til rådighed for udbygningen af vort energiforbrug. Ved at pengene går ind i denne fond, betyder det altså, at så skal de ikke samtidig kræves op igennem en højere elektricitetsafgift, fordi disse midler vil være til rådighed til udbygning af vor energiforsyning. Jeg kunne næsten sige — nu har vi jo talt afskrivningsregler i dag — at det er sådan ligesom en forhåndshensættelse til investering i energifor-

syning, og det kunne der måske være noget meget fornuftigt i.

Den tredje ting, som indgår, og som jeg allerede har strejft, er andelen i hele skatteproblematikken og besparelserne i forbindelse hermed.

Når jeg har sagt dette, vil jeg også gerne sige, at der fra flere sider har været rejst spørgsmålet, om det nu er rimeligt også at drage el-opvarmningen med ind i dette lovforslag. Jeg må erkende, at udviklingen ligesom har formet sig i ugunstig retning med hensyn til at tage el-opvarmningen i huse med ind under afgiften. Dels er elektricitetspriserne stadig væk blevet sat op, dels har der været en tendens til, at i hvert fald oliepriserne er standset op og vel nærmest har haft en vigende tendens. Dette lovforslag er ikke fremsat ud fra den betragtning, at det for enhver pris skal give disse 400 mill. kr., og at det for enhver pris skal give det på den måde, som det oprindeligt var tanken. Derfor vil jeg gerne understrege, at denne forskydning i udviklingen naturligvis vil give anledning til overvejelser under udvalgsbehandlingen om, hvorvidt man bør finde former, som fritager afgiftsbelastningen på den del af elektriciteten, der går til el-opvarmning af boliger, først og fremmest helårsboliger. Fritidsboliger kan man måske vurdere ud fra en anden synsvinkel, men det ville i så tilfælde være et spørgsmål, der egner sig til udvalgsbehandling.

Det, der må være målet med afgiftens gennemførelse, må selvfølgelig være, at denne afgift gennemføres på en måde, der ikke kan betragtes som urimelig og uretfærdig over for bestemte grupper, der har investeret under andre forudsætninger end dem, der måske er til stede lige i øjeblikket.

Jeg må vende mig imod argumentationen om, at dette lovforslag vender den tunge ende nedad. Jeg har en levende fornemmelse af, at de befolkningsgrupper, der har, skal vi sige en beskeden indtægt, nok ikke er dem, der ligger med det største elektricitetsforbrug. Men de befolkningsgrupper, der måske ikke behøver at se så nøjagtig på, hvor meget elektricitet der bruges, og som måske har anskaffet sig et utal af elektriske apparater o. lign., ja vel, de har et større forbrug og vil også derigennem blive ramt hårdere af denne afgift. Det finder jeg i og for

[Finansministeren.]

sig ikke urimeligt, når det skal tage sigte på at være en energibesparende politik, som er en af de forudsætninger, der er bygget op omkring dette lovforslag.

Jeg finder altså, at jeg med disse bemærkninger om el-opvarmning klart har præciseret, at dette problem må vurderes absolut sagligt og nøgternt på baggrund af de faktiske forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt, og jeg kan for mit vedkommende give tilsagn om en positiv vurdering på disse områder.

Jeg må sige, jeg er forbavset over, at der ved første behandling af et regeringsforslag er stillet dagsordensforslag. Jeg er måske ikke så forbavset over, at forslaget er stillet, men jeg vil gerne sige, at jeg vil være forbavset, hvis der måske for første gang i den politiske historie skulle blive et flertal imod et forslag fra en regering om en saglig videre behandling i udvalget. Dette kan naturligvis kun opfattes på én måde. Det er klart, at dette må betragtes som en uvenlig handling vendt imod regeringen. (*Munterhed*). Ja, jeg har altså opfattet det rigtigt. Det er da altid noget. Men en uvenlig handling, vil jeg gerne tilføje, af en karakter, der naturligvis medfører, at regeringen ikke kan acceptere, at lovforslaget ikke kan få en normal behandling. Det vil jeg gerne have sagt ved denne lejlighed. En så afgørende ændring i den almindelige holdning over for en regering, at man i hvert fald erkender enhver lovlig regerings ret til at få sine forslag behandlet på saglig og almindelig vis, ikke en ret til at få dem gennemført, har vi jo oplevet også i denne regerings tid.

Jeg understreger, at det må man tage i betragtning. Regeringen kan ikke modtage det dagsordensforslag, der er stillet.

Formanden:

Efter anmodning skal jeg her afbryde forhandlingen og udsætte mødet til kl. 19.30.

Mødet udsat kl. 18.59.

Mødet genoptaget kl. 19.30.

Forhandlingen genoptoges.

Egon Jensen (S):

Jeg har et par bemærkninger til nogle af ordførerne. Jeg må sige, at den version, som hr. Glistrup kom med, at netop ved at vælge afgiften undgår man en dyrtidsregulering, den har jeg egentlig ikke tænkt på, men den er jo logisk rigtig.

Til hr. Jens Foged. Det er egentlig fantastisk, at fra at være et skatte- og afgiftsforslag, så er det pludselig blevet et forslag, som skal nedsætte el-forbruget. Jeg må i den forbindelse spørge: skal der så også lægges afgift på olien, således at man dæmper forbruget af olie? Og hvilke andre forslag har regeringen i øvrigt?

Det er blevet sagt, at man var glad, dengang man fik gennemført skattelettelserne, men nu er man knap så glad for, at man skal betale. Her vil jeg gerne melde hus forbi, for socialdemokratiet har på intet tidspunkt tilsluttet sig at dække på den led, som regeringen ville dække.

Jeg er enig med hr. Jens Foged i det med el-opvarmningen, og jeg kunne forstå på de bemærkninger, finansministeren senere gjorde, at finansministeren og hr. Jens Foged havde talt sammen og vidste, at der var altså en hurdle, man skulle over. Jeg vil gerne sige, at det ændrer intet i situationen for os. Vi ønsker ikke under nogen omstændigheder at gå ind for dette forslag.

Finansministeren taler om denne fond til investeringer. Der står i lovforslaget, at finansministeren *kan*, der står ikke et ord om, at finansministeren *skal* bruge pengene til energiforsyning. Der er altså ligesom en ventil, som giver mulighed for at man kan sige: ja men vi synes altså alligevel ikke, vi på dette tidspunkt skal bruge pengene.

Jeg skal i øvrigt på grund af det fremskredne tidspunkt ikke gøre flere bemærkninger til lovforslaget, men derimod gøre nogle bemærkninger til dagsordensforslaget. Det er jo ikke normalt at stille et dagsordensforslag til en førstebehandling, men det, der står i dagsordenen, er en opfordring til regeringen om at tage lovforslaget tilbage. Det er ikke i dagsordensforslaget sagt, at man ikke på nogen måde vil give lovforsla-

[Egon Jensen.]

get en rimelig og rigtig behandling, hvis dette skulle blive tilfældet. Jeg gav regeringen et godt råd, og jeg synes, det var et meget venligt råd; jeg gav regeringen i mit første indlæg det råd, at den burde tænke alvorligt over det, og at den burde trække lovforslaget tilbage. Når denne opfordring og dette venlige råd, som jeg gav regeringen, ikke er fulgt og det følges op af en dagsorden, som siger nøjagtig det samme, ja, så kan jeg ikke se nogen grund til, at socialdemokratiet ikke skulle stemme for en sådan dagsorden, og derfor vil jeg gerne anbefale, at vi stemmer for dagsordenen.

Hvordan regeringen så modtager denne opfordring, ja, det må jo blive regeringens sag. Hvis regeringen ønsker at tage den yderste konsekvens, så er det udtryk for et ønske om at få lejlighed til at udskrive et valg, og så er det for mig at se kun et udtryk for, at regeringen er kørt fast og benytter den først givne lejlighed til at smide tøjlerne.

Glistrup (FP):

De forslag, som fremsættes til behandling her i tinget, vil normalt ved fremsættelsen kun have et enkelt parti eller nogle få partier bag sig, altså normalt ikke have flertal bag sig, og med den naturlige skepsis, som andre partier har, når der kommer forslag, så vil det meget ofte udvikle sig sådan, som det har gjort adskillige gange her i dag ved førstebehandlinger, at der vil være et flertal, som går imod det forslag, der er fremsat. Det er da normal skik — og som et nytænkerparti siger vi: heldigvis normal skik — at dette flertal ikke manifesterer sig på den måde, at man siger: all right, så vil vi ikke have mere at gøre med det forslag, som vi her ved førstebehandlingen har sagt er noget frygtelig skidt, så hindrer vi simpelt hen, at det kan få en normal behandling. Det er heldigvis sædvanen, at forslaget kommer videre til udvalgsbehandling, anden behandling og tredje behandling, hvorved man kan få lejlighed til at få de synspunkter, man selv synes er rigtige, behandlet og bedømt. Så får man dem måske igen, måske i en modificeret form, måske sår man frø i de andres sjæle, så de selv finder på at fremsætte tilsvarende forslag i næste samling eller et mere tilgængelige for

forslagene. Det er på den måde, nye ideer udvikler sig, og det er vi glade og taknemmelige for i fremskridtspartiet. Vi er ret sikre på, at Lovtidende om ti år er ganske meget præget af de forslag, som vi har fremsat her i folketinget i 1974.

Vi føler os omvendt overbevist om, at det forslag, som regeringen her har fremsat om elafgiften, vil ikke findes i Lovtidende om ti år. Vi føler os ret overbevist om, at det er et dårligt forslag, men vi kan bare ikke slå os for brystet og sige: vi er så frygtelig kloge, at vi simpelt hen vil hindre regeringen i at få lejlighed til at fremføre og argumentere på normal måde for sine forslag, mens vi derimod gerne vil have lov til at argumentere på normal måde for vore forslag. Derfor vil vi ikke være med til at instituere en sådan praksis som den, SF har lagt op til med sit dagsordensforslag.

Nu ved jeg fra hr. Egon Jensens indlæg, at han opfattede SF's forslag på den måde, at han siger: ja men det indebærer jo ikke andet, end at vi opfordrer regeringen til at trække forslaget tilbage. Jo, det er noget helt andet, for vedtager folketinget en dagsorden, hvorved regeringen opfordres til at trække sit forslag tilbage, så er det parlamentarisk bindende for regeringen, og så skal regeringen trække det forslag tilbage. Derfor vil det være en lige så effektiv hindring som nægtelse af overgang til anden behandling.

En sådan fremgangsmåde vil vi ikke være med til. Den ret, der gælder for os med vore 26 mandater, skal også gælde for regeringen med dens 22 mandater. Det er ikke, fordi den er regering, men det er, fordi den er et af partierne her. Derfor opfordrer vi til at stemme imod SF's dagsorden.

(Kort bemærkning).

Egon Jensen (S):

Det er den mest ynkelige tale, jeg nogen sinde har hørt hr. Glistrup holde. Det er den Glistrup, der har sagt, at når bare lejlighed bydes, så skal han nok sørge for, der bliver valg. Han siger nu, at den ret, som fremskridtspartiet har med sine 26 mandater, skal andre også have. Jeg erindrer, at fremskridtspartiet for nylig søgte at hindre overgang fra første til anden behandling af et lovforslag.

Mogens Glistrup (FP):

Hr. Egon Jensen citerede fremskridtspartiets synspunkt fra den 20. september korrekt. Vi ville meget gerne gøre noget for at få et valg hurtigst muligt for at undgå, at der skulle komme en valgsituation, når landets problemer begyndte at melde sig. Vi fremhævede udtrykkeligt, at det, vi ønskede, var et oktober- eller novembervalg, for at situationen skulle være afklaret. Men nu er tidspunktet ikke inde for valg; nu bør landet have et styre i de næste 4-5 måneder, og det håber vi også at det vil få. Det vil være passende med et forårsvalg.

Jens Føged (V):

Det er da vist helt usædvanligt, at socialdemokratiet nægter et forslag overgang til anden behandling. Jeg har altid anset socialdemokratiet, der har haft regeringsmagten, for at have det ønske, at når en regering havde fremsat et forslag, så skulle vi have en seriøs behandling i et udvalg, og så kunne man, når man havde behandlet det i udvalget, få de forskellige oplysninger og drøfte det i udvalget, vende tilbage til folketinget med det. Det er en ganske usædvanlig situation, socialdemokratiet bringer sig selv i her igennem SF's dagsorden.

Naturligvis afviser venstre dagsordenen. Vi ønsker absolut spørgsmålet behandlet ved udvalgsbehandlingen.

Jeg kan sige til hr. Egon Jensen med det samme, at når størrelsesordenen for det private forbrug er beregnet til at være 200 kr. på årsbasis, så er mulighederne for ikke at komme af med de 200 kr. som en forøget udgift ved nedsættelse af forbruget til stede, og det er meningen med det.

Dagmar Andreasen (RV):

I det radikale venstre mener vi, det er en rigtig dårlig skik at fremsætte dagsordensforslag ved en førstebehandling, der skal forhindre et lovforslag i at få en normal udvalgsbehandling. Vi stemmer imod.

Melchior (CD):

Man skulle tro, socialdemokratiet slet ikke regner mere med i overskuelig tid at komme til at danne regering, for det må jo så udsætte sig for i en given situation at blive behandlet på samme måde, som det nu i øjeblikket vil behandle en regering. Mit

parti kan naturligvis ikke støtte denne gymnastik og denne leg med dagsordener. Jeg er overbevist om, at for hver gang — og jeg er klar over, at der bliver nok en 4-5 gange endnu, inden dette kalenderår er ude — der laves manøvrer af denne art, styrkes og cementeres regeringen. Vi afviser blankt dette dagsordensforslag.

Henning Philipsen (SF):

Når finansministeren nu betragter vor dagsorden som en uvenlig handling, så forstår jeg, at finansministeren er begyndt at bevæge sig i den diplomatiske terminologi, og at vi nærmest skal opfatte det, som om der var tale om, at vi anvender kanonbådsdiplomati. Hvis finansministeren har den opfattelse, så er det ikke engang helt forkert. Jeg har altså forstået på baggrund af finansministerens bemærkning om de uvenlige handlinger, at mit parti og regeringen i hvert fald har afbrudt de diplomatiske forbindelser. Det føler jeg mig særdeles tilfreds med.

Ingen skal da være i tvivl om, at det, vi har ønsket med at stille dette dagsordensforslag, det er at komme af med denne regering. Vi anser den simpelt hen for at være en ulykke for landet, og kan vi igennem vort dagsordensforslag bidrage til, at vi får en anden og en bedre regering, så vil det være en lykke.

Finansministeren er forbavset over, at man her ved første behandling stiller dette dagsordensforslag, og det er der ordførere, som også har gjort opmærksom på. Ja vel. Det er også en usædvanlig politisk, social og økonomisk situation, dette land befinder sig i, og derfor er det ikke urimeligt, at man prøver at gøre opmærksom på, at man har til hensigt også ved utraditionelle midler at komme af med den regering, som man anser for at være en ulykke for landet. Det er usædvanligt. Den politiske situation, den sociale situation, den økonomiske situation er ganske usædvanlig. Det er baggrunden for, at vi anser det for rimeligt at stille dette dagsordensforslag.

Jeg konstaterer på baggrund af hr. Glistrups bemærkninger, at hr. Glistrup overvurderer sig selv og sit parti i den grad, at han mener, han nok skal afgøre, hvornår denne regering skal væltes. Jeg konstaterer, at regeringen fortsætter, stadig væk på hr. Glistrups stemmer, på hans præmisser. Det

[Henning Philipsen.]

tager vi til efterretning. Det vil være rart for befolkningen at vide, at regeringen har i hvert fald én trofast støtte i dette ting de næste fem-seks måneder, og det er fremskridtspartiet. Det er det, hr. Glistrup har givet udtryk for for nærværende.

Jeg anbefaler stadig væk, naturligvis, at man stemmer for vort partis dagsordensforslag. Øvrig anbefaling burde være overflødig.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg må indrømme, at jeg altid har haft en vis respekt for socialdemokratiet, og vil da håbe, at jeg stadig væk kan have en vis respekt for socialdemokratiet, men jeg havde så sandelig i denne situation forventet en mere markant holdning fra socialdemokratiet end denne vattede holdning til et dagsordensforslag, hvor man hverken tør sige fra eller til, hvad det er, man ønsker. Så stil da en dagsorden, hvor man klart kan se, hvad det er, man ønsker, i stedet for denne vattethed. SF har trods alt klart tilkendegivet, hvad det er, de ønsker. Det kan man da respektere. At de så i tide og utide har stillet dagsordensforslag, det kan man jo så sige for og imod. Jeg mener, det er en uting i dette ting, at man hele tiden får disse dagsordensforslag at tage stilling til. Jeg skal ikke karakterisere det som børnehæveleg, men jeg synes jo nok, at man laver lidt grin med befolkningen med den måde at stille dagsordensforslag på, som vi møder her i dag. Det er en situation, som jeg ikke mener at dette ting nogen sinde har stået over for før.

Der er vel sådan set ingen grund til at anbefale at stemme imod dette forslag. Jeg regner med, at de ansvarlige gør det alligevel.

Knud Jespersen (DKP):

Ja, så er det jo spørgsmålet, som hr. Arne Bjerregaard lige rejste, hvem de ansvarlige i denne sag er, om det er dem, der møder med et forslag, der er så usammenhængende, der

har en sådan karakter, at man skiftes til at forklare fra det sorte kabinets allierede, hvad de foregående i grunden har ment, og hvor hovedmotivet ligger, samtidig med at man siger: det bliver slet ikke kostbart, det bliver til glæde for alle, for så giver man sig automatisk til at spare. Når hr. Erhard Jakobsen kom med disse meget oplysende illustrationer af, hvor godt det var, så synes jeg også, det er nødvendigt at sige, at jeg har sandelig ikke beskyldt hr. Erhard Jakobsen for at bruge for meget strøm.

Hvad angår selve dagsordenen, så må jeg nok sige, at da vi i sin tid stillede forslag om, at man skulle konstatere, at to og to var fire, så vakte det jo nogen opstandelse her i det høje ting. Vi synes nemlig, matematikkens love skal gælde her ligesom udenfor. Nu konstaterer vi i denne dagsorden, at én minus én er nul, og vi mener stadig væk, matematikken skal gælde.

Lad det så være usædvanligt, at det er ved en førstebehandling. Det er nok så usædvanligt, når hr. Glistrup konstaterer, at det må vare 4, 5 eller 6 måneder. Jeg tror, de ansvarlige i dette ting må gå ud fra, at det har varet alt for længe. Den 4. december har det varet lige nøjagtig 12 måneder for længe, hvor man har ført en politik af denne art. Det er baggrunden og motiveringen for, at vi vil stemme for et hvilket som helst grundlag, der har det hovedformål at fjerne den nuværende regering, erstatte den med en handledygtig regering i overensstemmelse med befolkningens interesser — og ikke bare smågruppers, selv om de er meget stærke økonomisk — og sikre, at der bliver en anden politik.

Vi erkender, at det er rimeligt og reguleret, at førstebehandlinger følges af andenbehandlinger og tredjebehandlinger — vi har nu ikke været forvænt med at få vore forslag behandlet på den facon — men jeg vil da give finansministeren medhold i, at hvis dette dagsordensforslag vedtages, så må det have den naturlige konsekvens, som finansministeren udtrykte det, at det kan regeringen ikke modtage, og så må det na-

[Knuud Jespersen.]

turligvis være sådan, at så er der andre, der modtager regeringens afskedsbegæring, og her vil jeg melde mig blandt de første af gratulanterne efter en sådan god gerning.

Flygaard (DR):

Nu er det jo klart, at vi ikke får valg i denne omgang, men derfor kan socialdemokratiet alligevel godt oplyse os om, om man efter et valg — hvornår det end måtte komme — vil acceptere et skiftende flertal, eller man vil gå over til at føre blokpolitik, som der næppe heller vil være flertal for i et nyt folketing. Det synes jeg egentlig socialdemokratiet skylder os et svar på i god tid, inden valget kommer.

Jeg skal i øvrigt ikke give flere gode begrundelser for at stemme imod den af SF som nr. 2 stillede dagsorden, blot meddele på mit partis vegne, at retsforbundet vil stemme imod SFs dagsorden.

(Kort bemærkning).

Egon Jensen (S):

Jeg lagde mærke til, at hr. Arne Bjerregaard, hr. Melchior og hr. Jens Foged moraliserede over for socialdemokratiet. Det er, ligesom om det er blevet en vane for visse partier her i salen at moralisere over for socialdemokratiet.

Tidligere på dagen sagde hr. Jens Foged om et lovforslag, at det var helt urimeligt, man skulle behandle et sådant, når det alligevel ikke kunne samle flertal her i salen, men det var måske en anden situation dengang?

Hr. Jens Foged har fuldkommen misforstået det. Vi har ikke fra socialdemokratiet nægtet et lovforslag en rimelig behandling og en ordinær behandling. Det, vi gør, er, at vi medvirker til at opfordre regeringen til at trække lovforslaget tilbage. Der er en meget tydelig forskel, som selv hr. Jens Foged måtte kunne opfatte.

Ipsen (FP):

Jeg er i princippet enig med den begrundelse, hr. Glistrup har givet for fremskridtspartiets stillingtagen, men det forekommer mig, at der i de næsten 11 måneder, jeg har været med herinde, er blevet stillet et utal af dagsordensforslag, som for mig forekommer ikke at være andet end parade-

numre, der ingen virkelig betydning har for det arbejde, der skal foretages herinde. Jeg vil derfor undlade at stemme, i lighed med tidligere, hvor jeg har undladt at stemme for disse dagsordensforslag, undtagen hvor der er indeholdt en direkte tillid eller mistillid til regeringen.

Vestergaard Eriksen (FU):

Jeg faldt over en bemærkning, hr. Henning Philipsen kom med, om den ulykke, det var at have den nuværende regering. I de år, jeg kan huske, mener jeg egentlig, landet har være ude for lidt af hvert, og hvis man skal kalde det sidste års førte politik for en ulykke, hvad skal vi så kalde de foregående år fra først i 1960erne og helt op til 1973? Jeg synes egentlig, det er lidt sludder at komme med af hr. Henning Philipsen.

Vedrørende respekten for socialdemokratiet, så er det ikke noget, jeg skal afgøre; det er noget, partiets vælgere skal afgøre, den dag det skal møde dem. Men jeg gad nok se det møde sine vælgere i øjeblikket på baggrund af den trommen på valgtrommen, man har foretaget i den senere tid bare for at få et valg — måske med det resultat, at man taber nogle mandater.

Hvis vi begynder at fejle lovforslagene af bordet, førend de har muligheder for at komme videre til behandling, så mener jeg simpelt hen, der er en stor risiko for, at der er sat noget over styr i folkestyret, og det er vel ikke det, de partier, der sidder til venstre her i salen, ønsker.

(Kort bemærkning).

Jens Foged (V):

Det var som svar til hr. Egon Jensen. Det er rigtigt nok, at jeg tidligere på dagen har udtalt, at der var et forslag, der næppe kunne vinde flertal her i tinget, men jeg har ikke udtalt mig noget som helst om, at vi ikke ville behandle det seriøst i et udvalg. Socialdemokratiet burde tage det samme standpunkt i dette tilfælde.

Melchior (CD):

Jeg ved ikke, om jeg har moraliseret over for socialdemokratiet. Det har ikke været min hensigt. Jeg holder ikke af moral- eller gardinprædikener, men jeg vil dog gerne gøre opmærksom på, at man kan ikke have

[Melchior.]

en parlamentarisme under de forhold, at et flertal af et parlament bestemmer, at regeringen skal gøre et eller andet, og regeringen så kan vente 14 dage eller 3 måneder med at gøre dette. Det er det, jeg gerne ville pege på. Det har ikke noget med moral at gøre, men det har noget med demokratisk parlamentarisme at gøre, og det var det, jeg gerne ville lægge på sindet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag om motiveret dagsorden af Henning Philipsen (se foran sp. 1572)
forkastedes med 101 stemmer mod 54; 3 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

I overensstemmelse med forslagsstillerne skal jeg lade den næste sag på dagsordenen udgå. Det er første behandling af forslag til lov om ændring af ligningsloven [af Erhard Jakobsen m. fl.]. Denne sag vil komme til behandling i næste uge.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 21 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om lægemidler.

Formanden:

Til dette valg er anmeldt følgende valggrupper: en gruppe på 126 medlemmer: socialdemokratiet, det radikale venstre, det konservative folkeparti, centrum-demokraterne, kristeligt folkeparti og venstre; en gruppe på 32 medlemmer: Danmarks retsforbund, de uafhængige og fremskridtspartiet; endelig en gruppe på 17 medlemmer: socialistisk folkeparti og Danmarks kommunistiske parti.

Valgt blev:

Egon Jensen,
Auken,

Camre,
Eva Gredal,
Kampmann,
K. J. Mortensen,
Karlskov Jensen,
Kirsten Sparre Andersen,
Edele Kruchow,
Dagmar Andreassen,
Karen Thurøse Hansen,
Hagen Hagensen,
Jes Schmidt,
Prehn,
Bracher,
Riemann,
Ib Andersen,
Ove Jensen,
Kaj Larsen,
Kurt Brauer og
Hanne Reintoft.

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af folketinget *Ove Jensen* har jeg modtaget meddelelse om, at han ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov, jfr. valglovens § 84, stk. 3, 2. pkt., fra og med den 20. november og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det politisk-økonomiske udvalg (4/11 74):

Udtræder: Erling Dinesen.

Nyt medl.: Anker Jørgensen.

Markedsudvalget (5/11 74):

Udtræder: Ib Christensen.

Nyt medl.: Poul Westergaard.

Boligudvalget (7/11 74):

Udtræder: Bendix.

Nyt medl.: Lowzow.

Det energipolitiske udvalg (7/11 74):

Udtræder: Bendix.

Nyt medl.: Lowzow.

Undervisningsudvalget (7/11 74):

Udtræder: Bendix.

Nyt medl.: Lowzow.

Videnskabelig forskning (7/11 74):

Udtræder: Bendix.

Nyt medl.: Lowzow.

[Formanden.]

Kulturudvalget (7/11 74):

Udtræder: Bendix.

Ny stedf.: Lowzow.

Miljøudvalget (7/11 74):

Udtræder: Bendix.

Ny stedf.: Lowzow.

Retsudvalget (7/11 74):

Udtræder: Bendix.

Ny stedf.: Lowzow.

Socialudvalget (8/11 74):

Udtræder: Gytté Burgess.

Nyt medl.: Kirsten Sparre Andersen.

Udtræder: Leif Madsen.

Ny stedf.: Mølgaard.

Kulturudvalget (8/11 74):

Udtræder: Gytté Burgess.

Ny stedf.: Kirsten Sparre Andersen.

Miljøudvalget (8/11 74):

Udtræder: Gytté Burgess.

Ny stedf.: Kirsten Sparre Andersen.

Retsudvalget (8/11 74):

Udtræder: Gytté Burgess.

Ny stedf.: Kirsten Sparre Andersen.

Udenrigsudvalget (8/11 74):

Udtræder: Jens Peter Jensen.

Ny stedf.: Kirsten Sparre Andersen.

Kommunaludvalget (8/11 74):

Udtræder: Jens Peter Jensen.

Ny stedf.: Kirsten Sparre Andersen.

Videnskabelig forskning (8/11 74):

Udtræder: Gytté Burgess.

Nyt medl.: Kirsten Sparre Andersen.

Boligudvalget (8/11 74):

Udtræder: Leif Madsen.

Nyt medl.: Mølgaard.

Markedsudvalget (8/11 74):

Udtræder: Poul Westergaard.

Nyt medl.: Ib Christensen.

Offentlige arbejder (8/11 74):

Udtræder: Ib Christensen.

Nyt medl.: Mølgaard.

Det energipolitiske udvalg (8/11 74):

Udtræder: Flyggaard.

Nyt medl.: Mølgaard.

Forsvarsudvalget (11/11 74):

Udtræder: Lone Nielsen.

Ny stedf.: Robert Pedersen.

Indfødsretsudvalget (11/11 74):

Udtræder: Lone Nielsen.

Nyt medl.: Robert Pedersen.

Kulturudvalget (11/11 74):

Udtræder: Lone Nielsen.

Nyt medl.: Robert Pedersen.

Udenrigsudvalget (11/11 74):

Udtræder: Lone Nielsen.

Nyt medl.: Robert Pedersen.

Videnskabelig forskning (11/11 74):

Udtræder: Lone Nielsen.

Ny stedf.: Robert Pedersen.

Kommunaludvalget (12/11 74):

Udtræder: Kristine Heltberg.

Ny stedf.: Jakob Lange.

Kulturudvalget (12/11 74):

Udtræder: Kristine Heltberg.

Nyt medl.: Jakob Lange.

Udvalget om offentlige arbejder (12/11 74):

Udtræder: Kristine Heltberg.

Ny stedf.: Jakob Lange.

Udenrigsudvalget (12/11 74):

Udtræder: Kristine Heltberg.

Nyt medl.: Jakob Lange.

Undervisningsudvalget (12/11 74):

Udtræder: Kristine Heltberg.

Ny stedf.: Jakob Lange.

Videnskabelig forskning (12/11 74):

Udtræder: Kristine Heltberg.

Ny stedf.: Jakob Lange.

Markedsudvalget (13/11 74):

Udtræder: Kaare Frederiksen.

Ny stedf.: Bracher.

Kulturudvalget (13/11 74):

Udtræder: Kaare Frederiksen.

Ny stedf.: Bracher.

[Formanden.]

Arbejdsmarkedsudvalget (13/11 74):

Udtræder: Kaare Frederiksen.

Nyt medl.: Bracher.

Erhvervsudvalget (13/11 74):

Udtræder: Kaare Frederiksen.

Nyt medl.: Bracher.

Retsudvalget (13/11 74):

Udtræder: Kaare Frederiksen.

Nyt medl.: Bracher.

Det politisk-økonomiske udvalg (13/11 74):

Udtræder: Jens Møller.

Nyt medl.: Arne Bjerregaard.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 14. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmedlem Nyborg.*
- 2) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Nyborg.*
- 3) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af næringsloven.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om erhvervsregistret.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om skibsregistrering.

7) *Første behandling af:*

Forslag til sønæringslov.

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om søfartsuddannelse.

9) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forsikringsvirksomhed.

Mødet hævet kl. 20.02.
